

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ГЕОГРАФІЇ УКРАЇНИ ТА РЕГІОНАЛІСТИКИ

СИЛАБУС навчальної дисципліни ГЕОГРАФІЯ ТРАНСКОРДОННИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

Вид дисципліни (за компонентом ОП): вибіркова

Освітньо-професійна програма: Регіональний розвиток і просторове планування

Спеціальність: 106 - Географія

Галузь знань: 10 Природничі науки

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаними освітньо-професійними програмами: географічний

Мова навчання: українська

Розробник: к.геогр.н., доцент Косташук Володимир Іванович

Профайл викладача:

[http://www.socgeo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[1761\]\[caf_per_s_id\]=1266&commands\[1761\]=item](http://www.socgeo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[1761][caf_per_s_id]=1266&commands[1761]=item)

Контактний телефон: (0372) 58-48-47

E-mail: i.kostaschuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5706>

Консультації:

Вид консультацій	День проведення	Час проведення
Очні консультації	вівторок	13.00-14.00
Онлайн-консультації	вівторок	14.00-15.00
Очні консультації (за попередньою домовленістю)	понеділок	До 13.00
	вівторок	15.00-16.00
	середа	До 13.00
	четвер	До 13.00
	п'ятниця	Не проводяться

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни):

Навчальна дисципліна розкриває актуальні проблеми транскордонного співробітництва регіонів України. Акцентується увага на сутності транскордонного співробітництва та його ролі у вирішенні соціально-економічних, екологічних, культурних проблем розвитку регіонів. Значна увага приділяється нормативно-правовим засадам налагодження транскордонного співробітництва регіонів України. Аналізуються передумови транскордонного співробітництва в регіонах, його стан та перспективи.

2. Мета навчальної дисципліни:

Сформувати у студентів спеціальності «Географія» систематизовані знання щодо передумов та перспектив розвитку транскордонного співробітництва регіонів України.

3. Завдання курсу:

- ✓ розкрити студентам зміст курсу “Географія транскордонних територій України” як окремої дисципліни;
- ✓ проаналізувати суспільно-географічну сутність транскордонного співробітництва та його роль у вирішенні суспільно-географічних проблем;
- ✓ оволодіти навиками оцінки передумов розвитку та сучасного стану транскордонного співробітництва регіонів України;
- ✓ навчити студентів визначати проблемні аспекти розвитку транскордонного співробітництва та шляхи їх вирішення;
- ✓ набути практичних навичок організації транскордонного співробітництва в регіонах України;

4. Пререквізити: Вступ до регіоналістики, Вступ до територіального планування, Основи менеджменту.

5. Результати навчання:

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути такі **загальні компетентності**, як:

ЗК 2. Здатність бути критичним та самокритичним. Вміти реально оцінювати власні можливості, результати та шляхи їх досягнення при розробці проектів та вирішенні завдань. Здійснювати критичне осмислення регіональних проблем.

ЗК 5. Здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми. Здатність виявляти, ставити, вирішувати проблеми і приймати обґрунтовані рішення. Формулювати задачу, для її вирішення використовувати потрібну інформацію та методологію для досягнення обґрунтованого висновку.

ЗК 10. Здатність до сприяння, пропонування та збереження навколишнього середовища та раціонального використання природних ресурсів.

ЗК 11. Здатність до розроблення та управління проектами. Здатність правильно розмовляти та писати згідно різних комунікативних стилів, а саме: неофіційного, офіційного та наукового.

ЗК 13. Здатність спілкуватись англійською та іншими мовами ЄС та працювати в міжнародному контексті.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути такі **фахові компетентності**, як:

ФК 4. Здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументів до фахівців і нефахівців.

ФК 5. Здатність здійснювати фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, процесів глобалізації, регіоналізації та урбанізації у світі, проводити їхню геоекологічну й суспільно-географічну експертизу та моніторинг.

ФК 9. Здатність використовувати спеціальні географічні методи й підходи, геоінформаційні технології для розв'язання конкретних науково-прикладних проблем у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати уміння працювати в команді.

ПРН 3. Вільно спілкуватися із професійних і наукових питань іноземною мовою.

ПРН 9. Проводити фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, здійснювати їхню геоекологічну і соціально-економічну експертизу та моніторинг.

ПРН 10. Застосовувати геоінформаційні технології, створювати та досліджувати моделі природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем, визначати можливості та межі їх застосування.

ПРН 12. Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень.

ПРН 14. Проводити фахову оцінку головним закономірностям глобальних проблем сучасності, глобалізації, глобалістики та їх вимог на регіональному та локальному рівнях через призму сталого розвитку.

ПРН 16. Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, академічної доброчесності, професійного кодексу поведінки.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати: сутність понять транскордонне співробітництво та його роль в соціально-економічному розвитку територій; основні форми та види транскордонного співробітництва, нормативно-правове забезпечення транскордонного співробітництва та повноваження органів державної влади в організації транскордонної співпраці, вплив географічного середовища на розвиток транскордонного співробітництва.

вміти: практично використовувати природногеографічні та суспільногеографічні особливості території в контексті організації транскордонної співпраці.

6. Опис навчальної дисципліни

1.6.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни: Транскордонне співробітництво регіонів України												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	Змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	V	10	5	150	2	15	-	30	-	105	20	Залік
Заочна	V	10	5	150	2	4	-	4	-	142	20	Залік

1.6.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних елементів	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 СУСПІЛЬНО_ГЕОГРАФІЧНА СУТНІСТЬ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА											
НЕ 1.1. Тема 1. Вступ до курсу «Транскордонне співробітництво»	15	1	2	-	-	12	7	1	-	-	-	5
НЕ 1.2 Тема 2. Суспільно-географічна сутність транскордонного співробітництва.	15	1	2	-	-	12	7	-	1	-	-	10
НЕ 1.3 Тема 3. Основні функції та завдання транскордонного співробітництва регіонів України.	15	2	2	-	-	11	14	1	-	-	-	10
НЕ 1.4 Тема 4. Нормативно-правове забезпечення транскордонного співробітництва в Україні	15	2	4	-	-	9	14	-	1	-	-	11
НЕ 1.5 Тема 5. Взаємодія суб'єктів економічної діяльності та органів державної влади – в організації	15	2	4		10	9						

транскордонного співробітництва												
Разом за ЗМ1	75	8	14	-	10	53	60	2	2	-	10	46
Теми лекційних занять	ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2 ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО РЕГІОНІВ УКРАЇНИ											
НЕ 2.1 Тема 1. Природні умови та ресурси регіону як чинник транскордонного співробітництва	15	2	2	-	-	11	11	-	1	-	-	10
НЕ 2.2 Тема 2. Соціально-економічний потенціал регіону та його роль в організації транскордонного співробітництва	15	2	2	-	-	11	11	1	-	-	-	10
НЕ 2.3 Тема 3. Сучасний стан транскордонного співробітництва в регіонах України.	15	1	4	-	-	10	11	1	-	-	-	10
НЕ 2.4 Тема 4. Актуальні проблеми розвитку транскордонного співробітництва регіонів України.	15	1	4	-	-	10	11	-	1	-	-	10
НЕ 2.5 Тема 5. Перспективи розвитку транскордонного співробітництва в регіонах України.	15	1	4	-	10	10	-	-	-	-	10	7
Разом за ЗМ 2	75	7	16	-	10	52	61	2	2	-	10	47
Усього годин	150	15	30	-	20	105	120	4	4	-	20	92

6.2.1 Тематика індивідуальних завдань

1. Суспільно-географічна сутність транскордонного співробітництва.
 2. Роль транскордонного співробітництва в суспільному розвитку України.
 3. Основні напрямки транскордонного співробітництва регіонів з країнами світу.
- Особливості транскордонного співробітництва в економічній сфері.

4. Основні завдання транскордонного співробітництва у вирішенні соціально-економічних проблем.
5. Актуальні проблеми транскордонного співробітництва в Україні.
6. Нормативно-правове забезпечення транскордонного співробітництва між Україною та країнами світу (за вибором студента)
7. Основні завдання нормативно-правового регулювання транскордонного співробітництва.
7. Конституція України - основа транскордонного співробітництва.
8. Особливості організації органів влади в Україні та їх вплив на транскордонне співробітництво.
9. Діяльність Верховної Ради України в сфері транскордонного співробітництва.
10. Діяльність Президента України в сфері транскордонного співробітництва.
11. Діяльність Кабінету міністрів України в сфері транскордонного співробітництва.
12. Повноваження обласних органів влади в транскордонного співробітництва.
13. Повноваження районних органів влади в сфері транскордонного співробітництва.
14. Повноваження територіальних громад в сфері транскордонного співробітництва.
15. Необхідність взаємодії суб'єктів економічної діяльності та органів державної влади в сфері транскордонного співробітництва.
16. Природні умови та ресурси регіону України (за вибором студента) як чинник розвитку транскордонного співробітництва.
17. Соціально-демографічні процеси в регіоні (за вибором студента) та їх вплив на транскордонне співробітництво.
18. Економічний потенціал регіону (за вибором студента) як чинник транскордонного співробітництва.
19. Особливості транскордонного співробітництва регіону України (за вибором студента) на сучасному етапі суспільного розвитку.
20. Актуальні проблеми транскордонного співробітництва в регіонах України.

6.2.2 Самостійна робота

1. Основні поняття та категорії курсу «Транскордонне співробітництво регіонів України».
2. Роль транскордонного співробітництва в розвитку суспільства.
3. Основні завдання та напрямки транскордонного співробітництва регіонів України.
4. Конституція України – основа транскордонного співробітництва.
5. Система органів державної влади в Україні та її вплив на транскордонне співробітництво.
6. Взаємодія приватних суб'єктів економічної діяльності з органами влади як умова розвитку транскордонних зв'язків регіонів України.

7. Мінерально-сировинні ресурси та їх роль в розвитку транскордонного співробітництва регіонів України.

8. Вплив транскордонного співробітництва на економічний розвиток регіонів.

9. Сучасний стан транскордонного співробітництва регіонів України в сфері культури.

10. Перспективні напрямки транскордонного співробітництва регіонів України.

6.2.3 Теми практичних занять

1. Географічне положення регіонів як чинник транскордонного співробітництва.

2. Природні умови та ресурси регіонів як чинник транскордонного співробітництва.

3. Населення та демографічні процеси в регіонах як чинник транскордонного співробітництва.

4. Нормативно-правове забезпечення транскордонного співробітництва в регіонах України.

5. Економічний потенціал регіонів України як чинник транскордонного співробітництва.

6. Сучасний стан транскордонного співробітництва в регіонах України.

7. Актуальні проблеми транскордонного співробітництва регіонів України.

8. Перспективи транскордонного співробітництва регіонів України.

7. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю. Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота, лабораторна робота) відповідь студента. Формою підсумкового контролю є екзамен (іспит).

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Засоби оцінювання. Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є: контрольні модульні роботи з використанням стандартизованих тестів та вправ на логічне мислення; проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.); розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни. Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент

набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку чи екзамену).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30; 2 модуль – 30 балів.

Студент, який набрав протягом нормативного терміну вивчення дисципліни 60 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати іспит і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати іспит з метою підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною. Якщо студент набрав менше 30 балів, він не допускається до складання іспиту.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну, з якої складається екзамен, виводиться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуля-контролю (екзамену чи заліку) – до 40 балів. Якщо студент за власною ініціативою чи бажанням, крім обов'язкових видів контролю (60 балів), виконує додаткові види роботи – ІНДЗ (фіксовані виступи, реферати, статті, участь в олімпіадах, наукових конференціях тощо), може отримати додатково 20 балів, які також підсумовуються до підсумкової оцінки.

Відповідно до вимог Болонської угоди проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ECTS. Для їх порівняння використовується така таблиця:

<i>Рейтингова оцінка з дисципліни</i>	<i>Оцінювання в системі ECTS</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>	<i>Залік за національною шкалою</i>
90-100	A	5 (відмінно)	Зараховано
80-89	B	4 (добре)	
70-79	C	4 (добре)	
60-69	D	3 (задовільно)	
50-59	E	3 (задовільно)	
35-49	FX	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання	Не зараховано
1-34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	

Для здійснення контролю знань студентів викладач заповнює журнал, де вказуються оцінки за кожний навчальний елемент. Журнал зберігається у викладача. За модулями заповнюються відомості рубіжного контролю, які подаються і зберігаються на кафедрі.

Розподіл балів, які отримують студенти за кожен елемент

Поточне оцінювання (аудиторна (лекційний матеріал і практичні роботи) та самостійна робота)										Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4	T5		
2	7	7	7	7	2	7	7	7	7		

8. Рекомендована література

8.1. Основна

1. Багрова І.В., Гетьман О.О., Власюк В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Навч.пос. / За ред.. І.В. Багрової.- Київ: «Центр навчальної літератури», 2004.- 384с.
2. Безуглий В.В., Козинець С.В. Регіональна економічна і соціальна географія світу: Посібник.- К.: Видавничий центр «Академія», 2003.- 688 с.
3. Василенко С.Д. Україна : Геополітичні виміри в загально-європейському процесі.-Одеса: ЧПРСІ НАНУ,2003-238 с.
4. Василевський О.А., Гончар М.М. Структура геополітичних інтересів України – К.: НІСД, 1995.- 99 с.
5. Врублевський В.К., Хорошовський В.І. Український шлях. Начерки: Геополітичне становище України та її національні інтереси.- К., 1997.- 426 с.
6. Вільні економічні зони : світовий досвід і українська практика : Навчальний посібник / за ред.. І.Ю. Сіваченка. – Київ: Центр Навчальної літератури, 2004.- 488 с.
7. Дністрянський М.С. Політична географія України: навчальний посібник / М.С. Дністрянський.- Львів: ЛНУ ім.Івана Франка, 2014.- 384 с.
8. Дністрянський М.С. Геополітичні доктрини і підходи: критичний аналіз методології. – Львів: ЛНУ, 2003. – 111с.
9. Дністрянський М.С. Україна в політико – географічному вимірі. – Львів ЛНУ, 2000. – 310с.
10. Дністрянський М.С. Геополітика: Навчальний посібник / М.С. Дністрянський. –Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 436с.
11. Заячук М.Д., Чубрей О.С. Економічна та соціальна географія світу: Навч. Посібник / М.Д. Заячук, О.С. Чубрей. – Чернівці: ЧНУ, 2009.- 200с.
12. Мальський М.З., Мацяк М.М. Теорія міжнародних відносин – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2002. – 392 с.
13. Маркус Яхтенфукс, Беата Колер-Кох Європейська інтеграція. Актуальні світові дискусії. - Київ.: Видавничий дім « Києво-Могилянська академія», 2007. – 396 с.

8.2. Допоміжна

1. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи. – Львів: Лілея НВ, 2000.- 236 с.
2. Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство/ З.Бжезінський; [пер. з англ.]. – К.: Києво-Могилянська академія, 2006. – 203 с.

3. Гантінгтон С. Протистояння цивілізації та зміна світового порядку / С.
4. Глобальні проблеми світу. Атлас. – К.: ДНВ «Картографія», 2009. – 144 с.
5. Глобальні зміни світу - 2025 : доповідь Національної розвідувальної ради США; [пер. з англ.] – Львів : Літопис, 2010. – 188с.
6. Капітоненко М. Г. Міжнародні конфлікти : навч. пос. / М. Г. Капітоненко. – К. : Либідь, 2009. – 352 с.
7. Костащук В.І. Сучасний стан міжнародного туризму між Україною та Італією (на прикладі Чернівецької області) / В.І. Костащук // Географія та туризм. – Київ. – Вип.16. -2011. – С.63-71.
8. *Костащук В.І.* Географічні аспекти розвитку іноземного туризму в Чернівецькій області / В.І. Костащук // Часопис соціально-економічної географії. – Харків. - Вип.13(2). – 2012. – С.132-135
9. *Костащук В.І.* Географічні аспекти розвитку закордонних туристичних потоків Чернівецької області / Костащук В.І. // Науковий вісник Чернівецького університету : збірник наукових праць. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т., – Вип. 672-673: Географія. – 2013.- С. 117-121
10. *Костащук В.І.* Розвиток міжнародного туризму в Чернівецькій області на початку ХХІ століття / К.Й. Кілінська, В.І. Костащук // Науковий вісник Чернівецького національного університету : збірник наукових праць. Чернівці : Чернівецький нац. Ун-т, 2014.- Вип. 724-725 : Географія. – С.153-156.
11. Книш М.М. Політико-географічна глобалістика : навч. посібник / М. М. Книш, Л. І. Котик. - Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. - 484 с .
12. Ліпкан В. А. Основи терорології (синергетична теорія тероризму) / В. А. Ліпкан. – К. : КНТ, 2006. – 84 с.
13. Лісовський С. А. Основи сталого (збалансованого) економічного, соціального, екологічного розвитку : Монографія./ Інститут географії НАН України / Л.Г. Руденко (наук ред..) – Житомир : Полісся, 2007. – 108 с.
14. Макар Ю. І. Україна у міжнародних організаціях : навч. пос./ Ю. І. Макар. – К. : Професіонал, 2010. – 458с.
15. Маруняк Є. О. Глобалізація та її вплив на розвиток регіонів України – К.: Реферат, 2007. – 224 с.
16. Мезенцева Н. І., Мезенцев К. В. Науково-дослідний практикум з суспільної географії: Навчально-методичне видання. – К. : ДП «Прінт Сервіс», 2014 – 47 с.
17. Міжнародні організації : навч. пос. / За ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, З. І. Кутайні // . – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 344с.
18. Національні стратегії сталого розвитку. Впровадження стратегічних і скоординованих дій : виклики, підходи до інновації (на основі аналізу досвіду 19 країн). – Міжнародний інститут сталого розвитку, 2004 – 50с.

9. Інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Офіційний сайт міністерства закордонних справ України <https://mfa.gov.ua/>
3. Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України імені

М.В. Птухи <http://www.idss.org.ua>

4. Організація Об'єднаних Націй (ООН)
<http://www.un.org/en/index.html>
5. Представництво ООН в Україні <http://www.un.org.ua/ua/>
6. Організація ООН з питань освіти, науки і культури
<http://en.unesco.org/>
7. Міжнародна організація праці [http://www.ilo.org/global/lang- -
en/index.htm](http://www.ilo.org/global/lang-en/index.htm)
8. Всесвітня організація з охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>
9. Представництво ВООЗ в Україні
<http://www.euro.who.int/en/countries/ukraine>
10. Світовий банк <http://www.worldbank.org/>
11. Євростат <http://ec.europa.eu/eurostat>